

ститъ на животътъ нѣма какво и да ся говори. Селянинътъ затпявалъ отъ постоянна нужда и домакинството отъ година на година ся глѣдало по небръжно. Голѣма частъ земля удобна за обработване била запусена и обрастнала съ бурянъ; кадъ 1750 година, по думмитъ на Кене, около една — четвъртъ частъ отъ землята за обработване била запусена; пространството на такива мѣста постоянно ся увеличавало, тѣй щото, кадъ 1790 година, по много отъ 9 милиона хектара удобна за обработване земля била обърната въ пустиня. Миллиони селски кщя биле безъ прозорци; въ много провинции народътъ ходилъ босъ, за всѣки случай, за обувъ му служили дървени обуца. Храната му ся състояла отъ хлѣбъ, а по нѣкога и отъ свинска масъ, мѣсото и виното му били съвсѣмъ неизвѣстни, сжщо не трѣбва да са лѣжеме съ думата „хлѣбъ“; онова което французекия селянинъ нарича хлѣбъ, съставлявало съвсѣмъ малко сходство съ това, което е приетно да са нарича хлѣбъ въ образованното общество; селския хлѣбъ ся отнасалъ къмъ цивилизования хлѣбъ тѣй, както селското patois ся относи къмъ языкътъ на Волтера и Руссо, въ тѣй нарѣчения селски хлѣбъ влизали трици, кестени, жирове, а по нѣкогашъ даже и кори отъ различни дървета. Който нагнита стомахътъ си съ такъвъ хлѣбъ, въ тогова нѣма нито охота, нито материална възможность да мисли за украшението на умътъ си. Грамотность не съществувала по французекитъ села; въ тѣхъ съвсѣмъ не били извѣстни книгитъ и вѣстници-